

Nekrologi

Dr WŁADYSŁAW ŚWIRSKI (1894 - 1971)

W dniu 15 lutego 1971 r. zmarł we Wrocławiu dr Władysław Świrski, ekonomista, socjolog, dziennikarz, badacz Ziem Zachodnich. Jego życiorys jest jak najściślej związany z historycznymi losami kraju w ciągu półwiecza, kraju, któremu służył jako naukowiec, publicysta, działacz społeczny. Należał do tych polskich socjologów, którzy zainteresowali się tą dyscypliną dopiero w ostatniej fazie swego życia, przynosząc za to ze sobą wielki kapitał wiedzy i doświadczenia, trwałą pasję badawczą.

Urodzony w Zbarażu (w 1894 r.), Władysław Świrski kończy gimnazjum w Tarnopolu, a następnie Wydział Prawa UJ, gdzie w 1922 r. otrzymuje stopień doktora. Specjalizuje się w dziedzinie rolnictwa, pełni odpowiedzialne funkcje w Izbie Rolniczej we Lwowie, wykłada na Uniwersytecie, publikuje szereg prac z zakresu ekonomiki rolnej. Sprawy wsi polskiej będą Go interesować całe życie. Drugi tor Jego działalności stanowi publicystyka; w latach 1923 - 1924 jest redaktorem naczelnym „Gońca Krakowskiego”, w latach 1928 - 1934 — „Kuriera Lwowskiego”, współpracuje z wieloma innymi pismami. Mimo iż pochodzeniem swym związany ze wschodnimi województwami Polski, żywo interesuje się Śląskiem. W okresie plebiscytu i trzeciego powstania śląskiego jest członkiem Komitetu Pomocy dla Śląska w Krakowie. Wojna zastaje Go we Lwowie — działa w tym czasie w ruchu oporu, zajmując odpowiedzialne stanowisko — jest redaktorem naczelnym podziemnego tygodnika „Wytrwamy”, który z niezwykłym poświęceniem wydaje aż do połowy 1944 r.

Do kraju powraca, repatriowany z ZSRR, w 1956 r. i osiedla się we Wrocławiu. Od tej chwili do ostatnich niemal dni życia wszystkie swe, poważnie już nadwątlone siły, oddaje sprawie Ziem Zachodnich. Współpracuje stale z zespołami socjologów we Wrocławiu i Opolu, uczestniczy w licznych pracach terenowych, konferencjach i seminariach, prowadzi własne studia na wsi opolskiej. W tym okresie ujawnia się Jego talent organizacyjny w zakresie terenowego warsztatu socjologicznego, zdolność skutecznego docierania do różnych środowisk, nawiązywania kontaktów z ludźmi, wnikliwej obserwacji. We Wrocławiu pełni funkcje prezesa koła Towarzystwa Ludoznawczego, ogłasza kilka wartościowych socjologicznych publikacji, m. in. takie jak: *Chłopi-robotnicy wśród ludności napływowej Śląska Opolskiego*, *Nowa społeczność wsi Grzybowice, Z problemów urbanizacyjnych Śląska Opolskiego*. Nie zarzuca także swych zamiłowań publicystycznych, do ostatnich miesięcy współpracuje z agencjami prasowymi, zaopatrując je w artykuły poświęcone problematyce Ziem Zachodnich, przeznaczone głównie dla Polonii zagranicznej.

Władysław Świrski należał do najstarszego czynnego w bieżących latach pokolenia polskich naukowców i działaczy, urodzonego i wychowanego jeszcze w czasie zaborów, pokolenia, któremu w historycznym losie przypadły dwie wojny światowe i najcięższa w dziejach narodu okupacja. Mimo iż w ostatnim okresie życia ota-

czali Go ludzie znacznie młodszy, inaczej wychowani, znajdował z nimi łatwo wspólny język, podejmował wspólne zadania, pomagał swym doświadczeniem; osobiście bardzo skromny i niezwykle uczynny przyczynił się poważnie do sukcesu wielu socjologicznych przedsięwzięć zrealizowanych na Ziemiach Zachodnich.

Pamięć o Nim pozostanie wśród Jego przyjaciół, towarzyszy i współpracowników w nauce i walce.

Kazimierz Żygulski